

IN MEMORIAM

Mr sc. Leon NIKLER

(1932 - 1997)

Leon Nikler, retired geologist and former director of the Institute of Geology Zagreb died on September 7, 1997 aged 64, in Zagreb. He was born in Maribor (Slovenia) on September 12, 1932. Nikler studied geology at the Faculty of Natural Sciences, University of Zagreb, where he graduated in 1957 and earned his M.Sc. degree in 1964. From 1966 to 1975 he was the director of the Institute of Geology, Zagreb, and retired in 1994 because of health problems.

After his graduation, Leon Nikler was appointed to the Institute of Geology in 1958, where he stayed until the end of his career. Initially, he was mostly involved with the geological mapping of eastern and central Croatia (Slavonija, Kordun), and from 1961 in the Dinaride karst, Velika Kapela, Velebit and Lika. He was one of the founders and leaders of the important geological project - the Basic Geological Map, scale 1:100.000 during the 1960's and 70's. In his scientific work he made a very considerable contribution to the stratigraphy of the Mesozoic shallow-water carbonates of the Adriatic Carbonate Platform, especially the biostratigraphy and palaeontology of Jurassic deposits. Among many papers those concerning the Jurassic and Lower Cretaceous calcareous algae (together with B. Sokač) are the most important. He is also the author of numerous studies and reports deposited in the archive of the Institute of Geology Zagreb.

U očekivanju da se nakon bolesti oporavi iznenadila nas je tužna vijest da je naš kolega Mr sc. Leon Nikler, bivši direktor Instituta za geološka istraživanja i dugogodišnji direktor Zavoda za mineralogiju, petrografiju i mineralne sirovine, nakon duže bolesti preminuo 7. rujna 1997. Ovime je iz naše sredine i hrvatske geologije nepovratno otišao kolega, suradnik, istraživač i ravnatelj koji je svojim ukupnim aktivnostima ostavio vidljivo svjedočanstvo svog života i rada, poglavito u svojoj radnoj sredini Institutu za geološka istraživanja u Zagrebu.

Pokojni Mr sc. Leon Nikler, dipl.ing.geol., rođen je 12.09.1932. u Mariboru. Osnovnu školu započeo je pohađati u Celju iz kojega je u vihoru II. svjetskog rata s cijelom obitelji deportiran, pa školovanje nastavlja u Zagrebu gdje i maturira 1951. Iste godine upisao je studij geologije na Geološkom odjelu Prirodoslovnomatemičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu gdje je i diplomirao 22.04.1957. iz struke geologija i paleontologija. Postdiplomski studij završio je 1964. na Prirodoslovnomatemičkom fakultetu obranom magistarskog rada "Razvoj jure u sjeverozapadnom dijelu Velike Kapele". Već tijekom studija naglašeno je iskazivao interes za geologiju i terenski rad, pa je sudjelovao na geološkom kartiranju dijela Ravnih Kotara, pripremnim radovima kasnijih naftno-geoloških istraživanja. Izraziti smisao za uočavanje i interpretaciju geoloških odnosa prilikom geološkog kartiranja, ali i s osjećaj za ekipni rad i život u terenskim uvjetima odredili su njegovo zapošljavanje u Institutu za geološka istraživanja u Zagrebu 1958. Od prvih dana usmjeren je na izradu geoloških karata, pa kao pripravnik sudjeluje u kartiranju Petrove gore, Krndije i Papuka te dijela Banovine da bi

već 1961. preuzeo ekipu i odgovornost izrade Osnovne geološke karte 1:100.000 (OGK) dijela lista Crikvenica u području Mrkoplja, Matić poljane, Bijelih i Samarskih stijena u Velikoj Kapeli. U tom području će susret s tzv. "Lemeškim naslagama" i njihovom amonitnom faunom, te fosilifernim prigrebenskim razvojem titona, biti presudan za njegov kasniji rad i interes kojem će se pok. kolega Nikler još dugo vraćati. Taj prvi znanstveni interes realizira se u dva vrijedna rada: "Razvoj jure u sjeverozapadnom dijelu Velike Kapele" i "Nerineje titona Velike Kapele". Obilna titonska fauna prikupljena na lokalitetima Dinare, Svilaje i Korduna ostati će nažalost neobrađena i samo želja potisnuta dnevnim obvezama upravljanja i izgradnje Instituta. Ova prekinuta istraživanja biti će kasnije barem dijelom obuhvaćena radom "Stratigrafski položaj grebenskog facijesa malma u sjeverozapadnim dijelovima Dinarida". Izrada OGK koja se realizira u koautorstvu L. Niklera i suradnika grafičkom i tekstualnom interpretacijom listova: Obrovac, Udbina, Gospić, Zadar, Otočac i Crikvenica omogućila je prikupljanje obilja fosilnog materijala i terensku analizu facijesa mezozoika spomenutih područja s težištem Niklerovih istraživanja poglavito jurskih naslaga. Gotovo da je to u nas bio početak sustavnog istraživanja mikrofossilnih zajednica mezozoika. Iz tog perioda vrijedno je spomenuti radove: "Fosilne Dasycladaceae gornje jure Velebita i sjeverozapadne Velike Kapele" i "Biostratigrafija jure Velebita", dok se više radova odnosi na kritičku analizu taksonomske klasifikacije i opisa novih taksona vapnenačkih alga iz jurskih i krednih naslaga širom Dinarida. Rad na geološkim kartama ogleđa se ne samo u autorstvu spomenutih listova, već predstavlja temelj daljnje razrade i objavljivanja članaka s prikazom regionalnih značajka, tektonskih odlika dijelova terena ili stratigrafske pripadnosti pojedinih nivoa ili lokaliteta kao što su primjerice "Geologija područja zapadno od Krbavskog polja", "Strukturna građa jugoistočnog Velebita" ili "Starost Klimenta vapnenaca" i dr. Kao vrsnom terenskom istraživaču nije mu promakla morfološka osobitost planinske zaravni u predjelu Velikog i Malog Rujna, Oglavinovca i Javornika u Velebitu, gdje je utvrđen morenski materijal i glacio-fluvijativni nanos, što je Nikler interpretirao kao siguran dokaz osporavane oledbe Velebita za koju kaže da joj tragove treba tražiti na sjevernim padinama. Vrijedan je i koautorski rad o nalazu staklastog tufa u "Lemeškim"-gornjojurskim naslagama Velike Kapele koji je barem dijelom ponudio odgovor na pitanje o podrijetlu silicija (rožnjaka) u ovim naslagama.

Izraženi smisao za poslovnost i organizacijske sposobnosti ubrzo ga (1964) dovode na mjesto šefa Odjela za geologiju i paleontologiju na kojem, uz punu angažiranost na stručnom radu uspješno djeluje do 1966. kada je izabran za direktora Instituta. Bilo je to vrijeme pri-

vrednih reformi koje su zahtjevale niz novih oblika organiziranja i novog načina poslovanja Instituta, pa će njegova, premda još uvijek vidna, stručna aktivnost postupno jenjavati. U upravljanju Institutom intuitivno je pronalazio najpovoljnija rješenja i poslovne poteze, vodeći pri odlučivanju brigu o položaju i ulozi Instituta i geologije u Hrvatskoj. Naročitu pažnju i energiju usmjeravao je osiguravanju povoljnih uvjeta i materijalne osnove za kontinuirani rad na tada kapitalnom projektu izrade Osnovne geološke karte SFRJ 1:100.000 u Hrvatskoj. U obavljanju svojih dužnosti i ispunjavanju obveza uvijek je vodio brigu o suradnicima i kolegama na poslu, uvjetima njihovog rada i osobnim potrebama. Otudjenjem zgrade i gubitkom radnog prostora početkom 70-tih godina Institut se dislocira na nekoliko mjesta, pa je nametnuta potreba izgradnje nove zgrade sa suvremenim kabinetima, knjižnicom i laboratorijem što L. Nikler zajedno sa suradnicima i ostvaruje, pa mu i u tom pogledu dugujemo posebnu zahvalnost. Kao direktor bio je član pojedinih znanstvenih tijela u republici, aktivan je sudionik i organizator kongresa, simpozija, savjetovanja, član je različitih udruženja u zemlji i inozemstvu. U svom radu posvećivao je pažnju međunarodnoj suradnji te je promovirao međusobne znanstvene i stručne kontakte s pojedincima i institucijama iz Poljske, Mađarske, Njemačke, Slovačke, Češke, Francuske, Italije i dr. Održavao je i njegovao stalne kontakte s fakultetima, akademijinim savjetima i partnerskim firmama: Naftaplinom, Geofizikom, Geotehnikom, IGH i drugim brojnim organizacijama, nastojeći da njegova matična kuća uvijek bude u žiži društvenogospodarskih i stručno-znanstvenih zbivanja i potreba u republici. Od 1966. do 1975. bio je odgovorni urednik časopisa "Geološki vjesnik", dugogodišnji je član Hrvatskog geološkog društva, a u dva navrata bio je predsjednik Društva inženjera i tehničara Hrvatske.

Godine 1975. ponovno se uključuje u stručno-znanstvene poslove u Zavodu za mineralogiju, petrografiju i mineralne sirovine gdje se angažira na programiranju i istraživanju ugljenih ležišta u različitim područjima Hrvatske te istraživanja nemetala poglavito boksita. Iz tog perioda mnogo vrijednih znanstvenih rezultata i zapažanja, zbog tajnosti podataka, ostaje neobjavljeno i prikriveno u brojnim elaboratima, izvještajima ili samo njihovim sažetcima, pa je tim značajnije spomenuti rad: "Značaj i karakteristike smedih ugljena Dalmacije". Godine 1977. izabran je za direktora spomenutog zavoda, pa tu dužnost obavlja sve do umirovljenja 1994.

Smrću Mr sc. Leona Niklera hrvatska geologija je izgubila uzornog stručnjaka i znanstvenika, a naša radna sredina kolegu i prijatelja, cijenjenog ravnatelja primjernih moralnih osobina, kojega ćemo zadržati u trajnoj uspomeni.

Dean BOŠKOVIĆ
Branko SOKAČ

POPIS OBJAVLJENIH RADOVA

BIBLIOGRAPHY

1. IVANOVIĆ, A., SOKAČ, B. & NIKLER, L. (1962): Über das Alter der Kalkbroksien des südöstlichen Teiles des Velebit.- Bull. sci. Cons. Acad. Yougosl., 7/6, 160, Zagreb.
2. NIKLER, L., SOKAČ, B. & IVANOVIĆ, A. (1964): Die Gasellschaften der Mikrofossilien der Jura und Kreide des südöstlichen Velebit.- Bull. sci. Cons. Acad. Yougosl., 9/3, 67-68, Zagreb.
3. SOKAČ, B., NIKLER, L. & IVANOVIĆ, A. (1964): Fund von obertriadischen Dasycladaceen im Gebiet des Velebit.- Bull. sci. Cons. Acad. Yougosl., (A), 9/6, 156-157, Zagreb.
4. SOKAČ, B., NIKLER, L., ŠUŠNJARA, A. & IVANOVIĆ, A. (1964): Die Stratigraphische Lage des "Klinentalkalkes".- Bull. sci. Cons. Acad. Yougosl., 9/1-2, 8, Zagreb.
5. NIKLER, L., (1965): Entwicklung der Jura in dem nordwestlichen Teile der Velika Kapela.- Bull. sci. Cons. Acad. Yougosl., (A), 10/1, 3-4, Zagreb.
6. NIKLER, L., IVANOVIĆ, A., SOKAČ, B. & VELIĆ, I. (1965): Die Geologie des Gebietes westlich von Krbavsko polje.- Bull. sci. Cons. Acad. Yougosl., (A), 10/7-8, 213-215, Zagreb.
7. NIKLER, L. & SOKAČ, B. (1965): Die Notwendigkeit der Einführung von zwei Subgenuse bei der Gattung Macroporella.- Bull. sci. Cons. Acad. Yougosl., (A), 10/4, 105, Zagreb.
8. NIKLER, L. & SOKAČ, B. (1965): *Cylindroporella anici* n.sp. new Dasycladaceae from the Malm of Velebit.- Bull. sci. Cons. Acad. Yougosl., (17), 10/4, 106-107, Zagreb.
9. NIKLER, L., SOKAČ, B. & IVANOVIĆ, A. (1965): Strukturna grada jugoistočnog Velebita.- Acta geol., 5 (Prir. istr. Jugosl. akad. znan. umjet., 35), 389-395, Zagreb.
10. SOKAČ, B. & NIKLER, L. (1966): Two new species of the genus *Petrascula* from the Lower Lias of the Velebit mountain.- Bull. sci. Cons. Acad., Yougosl., (A), 11/1-2, 7-8, Zagreb.
11. IVANOVIĆ, A., VELIĆ, I., SOKAČ, B. & NIKLER, L. (1967): Geologija područja zapadno od Krbavskog polja.- Krš Jugoslavije, 5, 13-26, Zagreb.
12. NIKLER, L. & SOKAČ, B. (1967): Fossil Dasycladaceae from Upper Jurassic of the mount Velebit and the NW part of the mount Velika Kapela.- Rad Jugosl. akad. znan. umjet., 345, 101-134, Zagreb.
13. SOKAČ, B. & NIKLER, L. (1967): *Teutloporella elongatula* (Praturlon, 1966), Sokač & Nikler, calcareous alga from the Middle Liassic of Velebit.- Geol. vjesnik, 20, 111-116, Zagreb.
14. NIKLER, L. & SOKAČ, B. (1968): Biostratigraphy of the Jurassic of Velebit (Croatia).- Geol. vjesnik, 21, 161-176.
15. NIKLER, L. (1969): Nerineje titona Velike Kapele (Die Nerineen des Tithons von Velika Kapela).- Geol. vjesnik, 22 (1968), 219-227.
16. SOKAČ, B. & NIKLER, L. (1969): *Dinarella kochi* n.gen., n.sp. (Dasycladaceae) from the Lias of the Velebit Mountain.- Geol. vjesnik, 22, 303-308.
17. SOKAČ, B. & NIKLER, L. (1969): O vrstama roda *Petrascula* iz donjeg lijasa Velebita.- Acta geol., 6 (Prir. istr., Jugosl. akad. znan. umjet., 36), 103-112, Zagreb.
18. GUŠIĆ, I., NIKLER, L. & SOKAČ, B. (1970): The Jurassic in the Dinaric mountains of Croatia and the problems of its subdivisions.- Ann. Inst. geol. publ. Hung. (Coll. Jurassique Mediterr., Budapest, 1969), 54/2, 165-183, Budapest.
19. MAJCEN, Ž., KOROLIJA, B., SOKAČ, B. & NIKLER, L. (1970): Osnovna geološka karta SFRJ 1:100.000. List Zadar, L33-129, Inst. geol. istr., Zagreb. (1936-1969), Savezni geol. zavod, Beograd.
20. NIKLER, L. & SOKAČ, B. (1970): *Clypeina calciformis* n. sp., a new calcareous alga (Dasycladaceae) from the Upper Jurassic of Lastovo island.- Geol. vjesnik, 23, 139-144.
21. ŠUŠNJAR, M., BUKOVAC, J., NIKLER, L., CRNOLATAC, I., MILAN, A., ŠIKIĆ, D., GRIMANI, I., VULIĆ, Ž. & BLAŠKOVIĆ, I. (1970): Osnovna geološka karta SFRJ 1:100.000. List Crikvenica L33-102.- Inst. geol. istr. Zagreb (1961-1969), Sav. geol. zavod, Beograd.
22. SOKAČ, B. & NIKLER, L. (1971): *Cymopolia longistila* n.sp. a new calcareous Alga (Dasycladaceae) from the Lower Cretaceous of the Dinaric mountains.- Geol. vjesnik, 24, 77-84.
23. GRIMANI, I., ŠUŠNJAR, M., BUKOVAC, J., MILAN, A., NIKLER, L., CRNOLATAC, I., ŠIKIĆ, D. & BLAŠKOVIĆ, I. (1973): Osnovna geološka karta SFRJ 1:100.000. Tumač za list Crikvenica L33-102.- Inst. geol. istraž. Zagreb (1963), Savezni geol. Zavod, Beograd, 47 p.

24. IVANOVIĆ, A., SAKAČ, K., MARKOVIĆ, S., SOKAČ, B., ŠUŠNJAR, M., NIKLER, L. & ŠUŠNJARA, A. (1973): Osnovna geološka karta SFRJ 1:100.000. List Obrovac L33-140.- Inst. geol. istr., Zagreb (1962-1967), Savezni geol. zavod, Beograd.
25. NIKLER, L. (1973): Novi prilog poznavanju oledbe Velebita (Ein neuer Beitrag zur Kenntnis der Vereisung im Velebit Gebirge).- Geol. vjesnik, 25 (1971), 109-112.
26. SOKAČ, B. & NIKLER, L. (1973): Calcareous alga from the Lower Cretaceous of the environs of Nikšić, Crna Gora (Montenegro).- Palcont. Jugosl., 13, 1-57, Zagreb.
27. SOKAČ, B. & NIKLER, L. (1973): Linoporella kapelensis n.sp. (Dasycladaceae) from the Tithonian of Mt. Velika Kapela.- Geol. vjesnik, 25, 65-71, Zagreb.
28. ŠUŠNJAR, M., SOKAČ, B., BAHUN, S., BUKOVAC, J., NIKLER, L. & IVANOVIĆ, A. (1973): Osnovna geološka karta SFRJ 1:100.000. List Udbina L33-128.- Inst. geol. istr. Zagreb (1963-1965), Savezni geol. zavod, Beograd.
29. SOKAČ, B., NIKLER, L., VELIĆ, I. & MAMUŽIĆ, P. (1974): Osnovna geološka karta SFRJ 1:100.000. List Gospić L33-127.- Inst. geol. istr. Zagreb (1963-1967), Savezni geol. zavod, Beograd.
30. SOKAČ, B. & NIKLER, L. (1975): Two varieties of Triploporella marsicana Pratulon and Triploporella issaoensis n.sp. (Calcareous algae, Dasycladaceae) from the Lower Cretaceous of the island of Vis (Dalmatia, southern Croatia).- Geol. vjesnik, 28, 119-131, Zagreb.
31. ŠČAVNIČAR, B. & NIKLER, L. (1976): Staklasti tuf u lemeškim naslagama Velike Kapele (Vitric tuff in Upper Jurassic Lemeš-deposits of Mt. Velika Kapela (Croatia)).- Geol. vjesnik, 29, 269-275.
32. NIKLER, L. (1978): Stratigrafski položaj grebenskog facijesa malma u sjeverozapadnim dijelovima Dinarida (Stratigraphic position of the Malmian reef facies in northwestern Dinarids).- Geol. vjesnik, 30/1, 137-150.
33. NIKLER, L. (1982): Značaj i karakteristike smedih ugljena Dalmacije (Importance and characteristics of the lignites of Dalmatia).- Geol. vjesnik, 35, 181-194.
34. ŠUŠNJARA, A., KRKALO, E., BRAUN, K. & NIKLER, L. (1982): Istraživanje mineralnih sirovina u SR Hrvatskoj od 1976. do 1981.- Geol. vjesnik, 35, 244-247.